

Extreuen d'un jaciment del Jussà un coll de dinosaure sencer de més de 5 metres de llarg

Aquest fòssil pesa uns 2.500 quilos i probablement és el més gran mai extret a Europa

El fòssil de dinosaure al magatzem del Museu de Conca Dellà i dos persones fent-li tasques de neteja. Foto: ACN

Investigadors de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP) i la Universitat de Saragossa han extret al jaciment d'Orcau-1, al Pallars Jussà, un coll d'un dinosaure sauròpode de més de 5 metres. Les restes inclouen 7-8 vèrtebres de la zona del coll i les primeres costelles d'un dinosaure que va viure en aquesta zona fa uns 68 milions d'anys.

A partir de les restes trobades, s'estima que aquest animal devia fer entre 15 i 20 metres de llarg. L'estructura fabricada per treure intacte el fòssil pesa uns 2.500 quilos. És la més gran realitzada mai per l'equip d'investigadors de l'ICP i la Universitat de Saragossa i, probablement, una de les més grans mai fetes a Europa.

És un dels sauròpodes més grans que s'han trobat al Pirineu, ric en restes d'un grup de dinosaures sauròpodes conegut com a titanosaures. En el jaciment proper d'Orcau-2 s'han identificat nombroses petjades de titanosaure, el que fa suposar una abundància relativa important d'aquest grup en el passat. L'estudi d'aquest fòssil únic, per les seves dimensions, aportarà noves informacions sobre els dinosaures sauròpodes que van viure al Pirineu abans de la seva extinció.

L'operació d'extracció i trasllat ha sigut tot un èxit malgrat les grans dimensions i pes de la peça. L'operació per extreure i traslladar la mòmia (nom col·loquial que es dona al bloc format pel fòssil, la roca que l'envolta així com estructures metàl·liques i escuma de poliuretà que protegeix el fòssil) va durar gairebé 5 hores i va requerir l'ús d'una potent retroexcavadora.

En primera instància, es va haver de fer el camí per poder accedir al lloc on es trobava el fòssil i, posteriorment, es va carregar la peça en el remolc que la va transportar fins al poble més proper de l'àrea d'Isona i Conca Dellà. L'accés al jaciment d'Orcau-1 és complicat i durant els darrers anys de les campanyes d'excavació ja s'havia anat preparant el terreny per quan arribés el moment d'extreure aquest fòssil.

Recentment s'ha traslladat el fòssil des d'aquest primer magatzem provisional fins al magatzem de restes fòssils que el Museu de Conca Dellà té a la localitat d'Isona. Aquí el fòssil s'haurà de netejar i deixar-lo a punt per estudiar. Aquesta labor portarà uns 2 anys de feina a dos persones. Des del Museu i l'Institut Crusafont s'està buscant finançament per poder netejar la peça i deixar-la llesta per poder ser exposada.

La mòmia fa uns cinc metres i mig de llarg per un metre i mig d'ample i s'estima que pesa entre 2.000 i 2.500 quilos. És la més gran realitzada mai per l'equip d'investigadors de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP) i la Universitat de Saragossa i, probablement, una de les més grans mai fetes a Europa. Per als investigadors era interessant extreure el bloc sencer perquè les vèrtebres es troben en connexió anatòmica, és a dir, disposades tal com estaven en l'animal en vida, un fet bastant excepcional en les restes de dinosaures que es troben al Pirineu, sovint formades per peces aïllades i disperses.

Àngel Galobart, cap del grup de recerca del Mesozoic de l'ICP, ha destacat l'interès científic de la peça. "Aquesta troballa té per nosaltres un triple interès: el científic, doncs tenim un esquelet que es trobava en connexió anatòmica i que ens pot aportar una valuosa informació; la divulgativa, ja que esperem que un cop preparat sigui un element expositiu de primer ordre en el Museu de la Conca Dellà; i, finalment, l'històric, perquè aquesta extracció ha estat la culminació d'uns treballs que varen començar fa gairebé 60 anys", ha comentat.

Aquesta nova troballa s'emmarca dins l'estreta col·laboració que el grup de recerca del Mesozoic de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont manté amb el grup Aragosaurus de la Universitat de Saragossa per tal d'avançar en l'estudi dels dinosaures del Pirineu. "Representa una part molt significativa d'un esquelet que ens pot aportar una valuosa informació sobre la mida i la biologia d'aquest dinosaure", ha explicat Bernat Vila, investigador de la Universitat de Saragossa. Cal destacar que l'excavació d'aquest fòssil ha rebut un ajut de la prestigiosa National Geographic Society concedit al grup de recerca liderat per Vila.

El Museu de la Conca Dellà, a Isona, també ha participat en l'excavació i allotjarà la peça un cop s'hagi restaurat i estudiat, un procés que durarà diversos mesos i durant el qual s'extraurà la matriu de roca que inclou el fòssil. Les campanyes d'excavació dels darrers tres anys al jaciment d'Orcau-1 han estat finançades a més pel Ministeri de Economia i Competitivitat, l'Institut d'Estudis Ilerdencs i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

El jaciment d'Orcau-1 es coneix des dels anys 50 del segle passat però per diversos motius no s'ha excavat de manera sistemàtica fins aquests darrers anys. Va ser descobert l'any 1954, quan van començar a aflorar en superfície les primeres restes de dinosaures, però posteriorment les excavacions es van aturar fins als anys 80 per problemes econòmics. L'any 1983-84 s'hi van reprendre les excavacions i es van identificar més restes de l'espècie que finalment es va excavar la setmana passada. L'ICP i la Universitat de Saragossa hi excaven regularment des de l'any 2012.